

بررسی سرواپیدمیولوژیک هیداتیدوز در منطقه‌ی اسلام آباد زنجان ۱۳۸۱

دکتر علی هانیلو^۱، حمید بدلی^۲، عبدالرضا اسماعیل‌زاده^۳

خلاصه

سابقه و هدف: هیداتیدوز به عنوان یک زئونوز انگلی در ایران همانند بسیاری از کشورهای دنیا آندمیک است، ولی اطلاعات جامع در خصوص میزان واقعی شیوع آلودگی در بیشتر مناطق کشور اندک است. به لحاظ اهمیت موضوع و آگاهی از شیوع بیماری، این پژوهش با هدف بررسی سرواپیدمیولوژیک هیداتیدوز در ساکنین منطقه‌ی اسلام آباد زنجان در سال ۱۳۸۱ طراحی و اجرا گردید.

مواد و روش‌ها: تعداد ۲۳۶۷ نمونه‌ی سرم از افراد بالای ۲ سال که به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای از ۱۰۰۰ خانوار ساکن در منطقه انتخاب شده بودند تهیه و جمع‌آوری گردید. آنتی‌ژن مورد نیاز برای آزمایش از مایع کیست هیداتیک ریوی و کبدی گوسفندان آلوده تهیه شد. با استفاده از این آنتی‌ژن، همه‌ی نمونه‌ها با روش الایزای غیرمستقیم مورد آزمایش قرار گرفتند. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های تی و کای دو تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: از مجموع ۲۳۶۷ نمونه‌ی سرم آزمایش شده، ۷۱ نمونه (۳ درصد) از نظر آلودگی به کیست هیداتیک مثبت شدند. بیشترین میزان آلودگی به ترتیب در گروه‌های سنی ۱۰ تا ۱۹ سال (۳/۶ درصد) و ۲۰ تا ۲۹ سال (۳/۳ درصد) مشاهده شد. میزان آلودگی بعد از ۵۰ سالگی بدون اختلاف معنی‌داری کاهش نشان داد. میزان موارد مثبت در جنس مذکر ۲/۷ درصد و در جنس مؤنث ۳/۲ درصد به دست آمد. هم‌چنین بین میزان آلودگی و سطح تحصیلات افراد مورد مطالعه ارتباط معنی‌داری دیده نشد.

نتیجه‌گیری و توصیه‌ها: نتایج نشان دهنده‌ی شیوع قابل توجه آلودگی در جمعیت مورد مطالعه همانند سایر مناطق مطالعه شده در کشور می‌باشد. با توجه به وفور آلودگی در گروه‌های سنی مختلف، ضرورت دارد پیشگیری و کنترل بیماری به عنوان یکی از اولویت‌های بهداشتی منطقه مورد توجه قرارگیرد. هم‌چنین انجام مطالعاتی در زمینه‌ی شناسایی منابع و راه‌های انتقال آلودگی پیشنهاد می‌گردد.

واژگان کلیدی: هیداتیدوز، سرواپیدمیولوژی، الایزا، زنجان

مقدمه

جغرافیایی، میزان‌های شیوع و بروز به عنوان اطلاعات پایه‌ای در تدوین، اجرا و ارزیابی برنامه‌های کنترلی و پیشگیری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. گرچه این بیماری در ایران همانند بسیاری از کشورهای دنیا شیوع دارد، ولی اطلاعات جامع در خصوص میزان‌های واقعی شیوع و بروز در بیشتر مناطق کشور از جمله زنجان اندک بوده و اطلاعات موجود بیشتر براساس گزارش‌های بالینی بیماری از بیمارستان‌ها استوار است. آمار مبتنی بر گزارش‌های بیمارستانی به دلایلی نمی‌تواند بیان‌گر میزان‌های واقعی شیوع بیماری در جامعه

بیماری کیست هیداتیک (هیداتیدوز) که توسط مرحله‌ی لاروی سستود سگ‌سانان به نام اکینوкокوس گرانولوزوس^۱ ایجاد می‌شود، یکی از مهم‌ترین زئونوزهای انگلی است که در مناطق مختلف دنیا شیوع دارد. انسان به عنوان میزبان تصادفی با بلع تخم انگل همراه سبزیجات، آب آلوده و تماس با سگ‌های مبتلا آلودگی را کسب می‌کند. کیست هیداتیک در انسان معمولاً کبد و ریه را مبتلا می‌سازد. نشانه‌های بالینی و پاتولوژیک این بیماری بسته به محل، اندازه و اثرات فضاگیر کیست‌ها متفاوت است (۲،۱). هیداتیدوز در مناطق آندمیک خسارات اقتصادی، بهداشتی، قاناً، ته‌جه. به‌بار. مه. آوه. د.

^۱ دکترای انگل‌شناسی، استادیار دانشگاه علوم پزشکی زنجان

^۲ کارشناس ارشد قارچ‌شناسی، مربی دانشگاه علوم پزشکی زنجان

^۳ کارشناس ارشد ایمنی‌شناسی، مربی دانشگاه علوم پزشکی زنجان

^۱ *Echinococcus granulosus*